

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

Ministerie I&M, Inspectie Leefomgeving en Transport
T.a.v.
Postbus 16191
2500BD Den Haag

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Olonummer
6315033

Onze referentie
1211607

Datum 12 januari 2022
Betreft Wabo advies omgevingsvergunning rijksmonument – Cluster 36
Kazematteneilanden dv 3 en 5 Waddenzeezijde

Naam Onderdelen van de Stelling van Den Oever
Gemeente/provincie Hollands Kroon; Noord-Holland;
Monumentnummers 510363, 510367, 510369, 510371, 510373, 510376,
510378, 510380

Geachte minister,

Op 28 september 2021 vroeg u mij u te adviseren over de voorgenomen wijziging(en) van bovengenoemd monument op grond van artikel 2.26, derde lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in samenhang met artikel 6.4, eerste lid onder a, van het Besluit omgevingsrecht (Bor). U heeft mij daartoe de aanvraag om een omgevingsvergunning toegezonden.

Advies

Ik adviseer u de gevraagde omgevingsvergunning te verlenen.

Hieronder licht ik toe hoe ik tot dit advies ben gekomen. Bij de beoordeling heb ik de stukken betrokken zoals deze zijn ingediend bij de aanvraag.

Het plan

Voorliggend plan betreft de dijkversterking van de Afsluitdijk, aan de Waddenzeezijde in de dijkvakken 3 en 5. Deze dijkvakken bevinden zich ter hoogte van kazematteneilanden ten oosten van de brug bij Den Oever (dijkvak 3) en ten oosten van de Stevinssluisen (dijkvak 5).

De dijkversterking op de Afsluitdijk bestaat in beginsel uit een verhoging van circa 2 meter en verzwarende bekleding. Hierbij wordt de dijk circa 10m uitgelegd in de richting van de Waddenzee. Hierbij wordt het ondertalud met Level-blocks en het boventalud met quattroblocs bekleed.

In dijkvak 3 wordt de dijkversterking als volgt voorgesteld:

- Ondertaluds van betonnen steenzetting;
- Een verhoogd boventalud van betonnen steenzetting;
- Een onder een leeflaag verholten erosiebestendige asfaltberm op het plateau.

In dijkvak 5 wordt de dijkversterking als volgt voorgesteld:

- Ondertalud van betonnen steenzetting bij de aansluiting met het bestaand spuumiddel, en vanaf de aansluiting een damwand door het kazematteneiland;
- De bestaande kruin wordt opgehoogd met circa 2,0 m en het boventalud wordt buitenwaarts verlegd;
- Tussen de damwand en het boventalud is een verholten asfaltberm voorzien.

Om de damwandconstructie in dijkvak 5 te kunnen realiseren dient een aanzienlijk deel van het kazematteneiland te worden afgegraven.

Binnen de grenzen van de vergunningaanvraag bevinden zich aan de Waddenzeezijde van dijkvak 3 twee rijksmonumenten die onderdeel zijn van het complex van de Stelling van Den Oever. Het betreft een kazemat en een machinegebouw op een strekdam.

Binnen dijkvak 5 bevinden zich zes rijksmonumenten binnen het plangebied. Het betreft vier kazematten en twee machinegebouwen.

Geen van de rijksmonumenten zal ingrijpend worden aangepast. Wel verandert het even zo belangrijke militaire landschap waarin deze werken zich bevinden. Het dijktaalud wordt hoger en breder, waarmee een deel van het bestaande reliëf en de werken in het dijkvak verdwijnt. Een substantieel deel van het eiland ter hoogte van dijkvak 5 wordt afgegraven om de beoogde versterking te kunnen realiseren waarna een reconstructie van het landschap plaatsvindt.

Motivering

Voorliggend plan waarin de kazematteneilanden ter hoogte van dijkvakken 3 en 5 deels worden vergraven en een ander profiel en materialisering krijgen, verandert het militairlandschap dat monumentale waarde in zich draagt en waaraan bovengenoemde rijksmonumenten betekenis ontleen.

Alle gebouwde rijksmonumenten blijven behouden, maar een deel van de grondlichamen moet worden afgegraven en twee gebouwen (machinegebouw E en Kazemat I) komen grotendeels in het (verhoogde en verbrede) dijktaalud te liggen.

In de aanloop naar deze vergunningsaanvraag heeft dan veelvuldig overleg plaatsgevonden tussen (onder meer) ILT, RWS, LEVVEL en de RCE.

Indiener heeft de in het militair landschap aanwezige relictten zo veel mogelijk in beeld gebracht, gewaardeerd en in het plan vertaald. Van belang is dat hierbij verder is gekeken dan de afzonderlijke clusters, maar dat vanuit een overkoepelende analyse en visie is geredeneerd. Diverse archeologische onderzoeken hebben reeds plaatsgevonden. Ook de graafwerkzaamheden die nog

zullen plaatsvinden, zullen conform het hiertoe opgestelde programma van eisen archeologisch worden begeleid.¹

Het uitgangspunt is om alle grondlichamen waar mogelijk in stand te houden voor zover deze overeenkomen met de oorspronkelijke aanleg. De keuze om t.b.v. de benodigde bescherming van dijkvak 5 een damwand aan te brengen, heeft er toe bijgedragen dat de grondverstoring is geminimaliseerd en de oorspronkelijke eilandvorm in basaltbekleding maximaal behouden is.

De grondlichamen die noodzakelijkerwijs moeten worden afgegraven in het kader van de dijkversterking, worden na het uitvoeren van de werkzaamheden gereconstrueerd. Hierbij wordt bij de Stelling van Den Oever de oorspronkelijke Nederlandse aanleg als referentiepunt gekozen. Ik onderschrijf de in het visiedocument verwoorde keuze en argumentatie voor deze aanpak, omdat hier inderdaad (i.t.t. bij de Stelling van Kornwerderzand) relatief weinig resten uit latere perioden van militair gebruik aanwezig zijn. De aangeleverde profielen hiertoe (gebaseerd op archieftekeningen en fotomateriaal) bieden vertrouwen in een goede verdere uitwerking van dit concept. Dit concept dient op verschillende punten (o.a. begroeiing, recreatieve inrichting) nog verder te worden gepreciseerd. De RCE blijft ook bij deze nadere uitwerking graag nauw betrokken.

Samenvattend doet voorliggende aanvraag naar maar overtuiging - rekening houdend met de eisen die de waterbouwkundige opgave stelt - recht aan de aanwezige monumentale waarde. Ik adviseer de vergunning dan ook te verlenen.

Uitgangspunten

Voor meer informatie over aanpassing, restauratie en verduurzaming van rijksmonumenten kunt u onder andere terecht bij **'Uitgangspunten en overwegingen advisering gebouwde en groene rijksmonumenten'** op www.cultureelerfgoed.nl en op www.stichtingerm.nl

Afschrift en tekeningen

Graag wijs ik u erop dat u op grond van het Bor verplicht bent een afschrift van het ontwerpbesluit en van de beschikking, beide met bijbehorende stukken, op te sturen naar de minister van OCW, via het Omgevingsloket online of omgevingsvergunning@cultureelerfgoed.nl.

Vragen

Mocht u nog vragen hebben over de inhoud van dit advies, dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd vermeld staat.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,

¹ Zie: ASD-RAP-0955 Visiedocument Landschap en Erfgoed Afsluitdijk en ASD-RAP-1341-A_Rapport_Erfgoed